

[K] **CONTEMPLATIEVE SCHILDER MET
DUBBELLEVEN. HOMMAGE AAN
ETIENNE VAN DOORSLAER**

Terwijl onze kranten bijlagen vulden over de betreunde Roger Raveel, blies diens kunstbroeder Etienne van Doorslaer op 1 februari 2013 zijn laatste adem uit in een palliatieve kliniek in Brugge. Hoewel Van Doorslaer de Belgische kunst mee vorm gaf, passeerde zijn overlijden haast geruisloos. Eerherstel voor een schilderende pater met engelen-geduld en schalkse humor.

Vorige zomer heb ik Pater Maur, zo heette hij voor zijn confraters, bezocht in de Sint-Andriesabdij van Zevenkerken. Mijn introductie was beeldhouwer Johan Parmentier, die een vertrouweling van Etienne van Doorslaer was geworden. Het gesprek sprong van de hak op de tak, een collage van flarden uit zijn lange leven. Af en toe verscheen een ondeugende twinkeling in de ogen van de 86-jarige kunstenaar, bijvoorbeeld toen hij vertelde over zijn rollerskatende Jezus op een kerkgevel in Venice of zijn vriendschap met architect Frank Gehry.

Het ouderlijke huis in het Oost-Vlaamse Gontrode, waar hij is opgegroeid als oudste van zeven kinderen, komt die dag ook ter sprake. Etienne van Doorslaer de ten Ryen is op 1 oktober 1925 geboren in een Frans dorp nabij Versailles, maar het gezin verhuist een jaar later weer naar België. Tijdens de Duitse bezetting weet hij zijn ouders te overtuigen hem aan het Sint-Lucasinstituut in Gent Sierkunsten en Architectuur te laten studeren. Daar leert hij Dan Van Severen kennen, die een artistieke geestes-verwant wordt. Maar als Van Doorslaer in 1949 afstudeert, dringen religieuze aspiraties zijn artistieke roeping naar de achtergrond. Hij wordt in 1953

geprofest als benedictijner monnik in de abdij te Zevenkerken en in 1958 priester gewijd. Een pater in Parijs die het schilderwerk van Van Doorslaer apprecieert, nodigt hem in 1960 uit om in de Franse hoofdstad te gaan studeren. Daar maakt hij in de galeries kennis met de fine fleur van de hedendaagse kunst. Hij raakt in de ban van de Italiaanse kunstenaar Alberto Magnelli (1888-1971), die voornamelijk speelse abstracten schildert. Onder invloed van Magnelli ruilt Van Doorslaer zijn gouache voor olieverf. In de periode 1963-1964 schildert hij bijna uitsluitend monochrome vlakken waarin anderskleurige stippen beweging suggereren. Andere werken in uitgesproken kleuren leunen aan bij de geometrische schilderkunst. Daarna wordt Dan Van Severen, die zich in de buurt van de abdij te Zevenkerken vestigt, zijn artistieke kompas. Van Severen scheidt met eenvoudige elementen als het kruis, de cirkel, het vierkant, de ruit en diagonalen een eigen ascetisch universum. Ook pater Maur vertrekt nu meer en meer van geometrische grondvormen die hij met houtskool op het doek tekent en daarna geconcentreerd inschildert.

1965 is een sleuteljaar in het leven van Van Doorslaer. Zijn bezoek aan de Benedictijner abdij St. An-

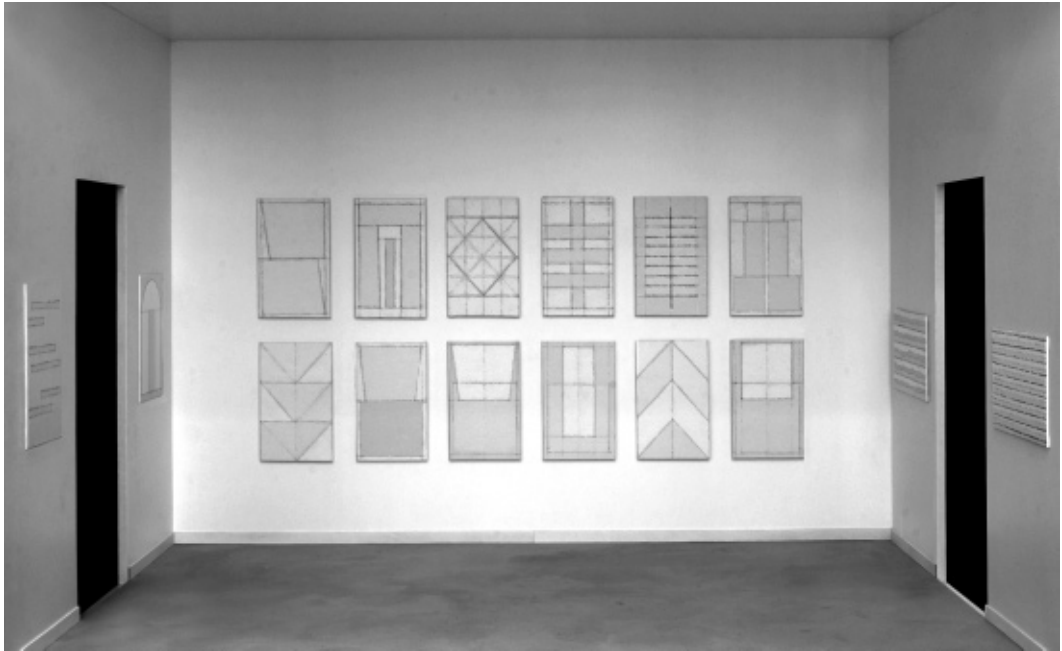

Etienne van Doorslaer, Foto Jef Van Eynde.

drew's in Valyermo in de woestijn van Californië betekent het begin van een dubbelleven dat hij bijna 45 jaar zal volhouden. Tijdens dat eerste bezoek oppert Van Doorslaer dat een atelier voor keramiekbeeldjes de abdij zelfbedruipend kan maken. Voortaan zal hij elk jaar van mei tot oktober in Californië te vinden zijn, waar hij ontwerpen tekent voor de zogenaamde *cookies*. Van Doorslaer noemt de platte reliëfbeeldjes cookies omdat ze hem doen denken aan onze speculaaskoeken met Sinterklaas. De gebakken beeldjes verkopen als zoete broodjes en elk jaar staan mensen uit de hele VS voor de abdij in de rij om hun figuurtjes door Van Doorslaer te laten signeren. De stijl is beïnvloed door de volkskunst in Mexico, die de kunstenaar tijdens een studiereis van tien maanden heeft leren kennen. De religieuze figuurtjes met grappige grote ogen krijgen meestal een relativerende draai: een kwartet engeltjes speelt kaart, een engeltje als brandweerman of tuinier, of eentje met een poedel als gezelschap. Een ander ontwerp toont Jezus met een paar vrienden, skatend over Venice Beach. Het werd de basis voor een muurschildering op een kerk in Venice. Van Doorslaer vertelt dat hij voor een andere kerk een ontwerp van een surfende Jezus had gemaakt, met de bedoeling meer jongeren naar het gebedshuis te lokken, maar dat plan stuitte op protest van conservatieve gelovigen.

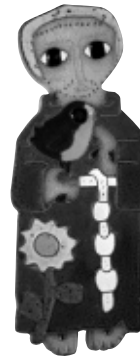
De kunstenaar tekende tijdens zijn verblijf in Californië ook landschappen en had er oog voor de architectuur. Toen hij een van diens panden wilde fotograferen, botste hij toevallig op Frank Gehry. De aanvankelijke argwaan van de beroemde architect ontdooidde snel en beiden werden vrienden. Elk jaar bracht Van Doorslaer Gehry een bezoek en schonk hem een tekening. Vaak combineerde hij zijn typische figuurtjes op een humoristische wijze met de iconische ontwerpen van de architect. De tekeningen hangen in de kantoren van Gehry, net als het abstracte schilderij dat Van Doorslaer hem bij een van zijn laatste bezoeken schonk.

Zoals hij ook aan Gehry vertelde, beschouwde Van Doorslaer de abstracte schilderijen als zijn serieuze artistieke werk. Vooral zijn "witten", die vergeleken worden met Robert Ryman, en de aanverwante schilderijen in gedempte grijze tinten nemen een aparte plaats in binnen de Belgische schilderkunst. Het is contemplatief monnikenwerk dat door de focus op vorm en materie zinderend nawerkt. Al

Etienne van Doorslaer, *Museum op schaal 1/7*, 65 cm hoog x 100 cm breed x 60 cm diep,
Foto Carine Demeter / Galerie Ronny Van de Velde.

naargelang de lichtinval en het standpunt van de kijker schemert de onderliggende geometrische structuur door en verdwijnt hij weer. Stille, trage kunst is het, vrij van verwijzingen naar de werkelijkheid buiten het kunstwerk en met alleen in de variërende verfpbreng een persoonlijke toets. Ze drukken een verlangen uit naar essentie en harmonie, het absolute en het tijdloze. Vanuit zijn klooster kon Van Doorslaer niet zoals andere artiesten aan netwerking doen, maar zijn werk vond op eigen kracht weerklank, zo blijkt uit de talrijke exposities die hem ook nog de laatste jaren te beurt vielen. Ook de uitverkochte monografie die de Stichting Kunstboek in het midden van de jaren negentig aan hem wijdde, bewijst dat zijn abstracte schilderijen waardering genoten. Jammer dat de media hier zo weinig aandacht hadden voor zijn overlijden. Gelukkig wijdde de *Los Angeles Times* wel een fors artikel aan de dood van *Father Maur van Doorslaer*, al lag de nadruk daar op zijn in Noord-Amerika populaire *cookies*.

Een keramieken *cookie*, ontworpen door *Father Maur Van Doorslaer*.

ERIC BRACKE